

FIATAL SZLOVÉN KÖLTŐK ANTOLÓGIÁJA II.
(1990-2005)

Lukács Zsolt fordításában

Levél

A legtöbb verset nem értem. Még a sajátjaimat is csupán félig-meddig és csak néha teljesen. Némelyiket hússzor átolvasom, mások felett csak átsuhan a tekintetem. Egymáshoz nem is érünk. Az olyanok pedig igen ritkák, melyek csak úgy beugranak, és már megoldásra se számítanak, mert szerelmes vagyok. A rövid szünet vagy a kieselt feledés nem segítenek. Szerelmesen kell visszatérnem, és a megértés s a közelség felszínességére kell szorítkoznom. Mint a nők és a barátok esetében, amikor már minden gyengeségüket ismered, ám már előre megbocsátottad őket. Mert jelentéktelenek. Mert mások a kritériumok. Elismerem: nem értem a költészetet, jóllehet vonz és szárnyakat ad s a mélységbe von, körökben suttogja nekem a szavakat, azzal szórakozik, hogy mily gyenge vagyok és erős, mily felemás és egész. Ám azt is tudom: valami eltörött. Már az első alkalommal, aztán másodsorra is. Folyton eltörik, recss, száraz fa, hosszú mogyorófa bot. Fuvolácska, táncolok, úgy, ahogy te fújod. Én a te hűséges hallgatód vagyok, hisz kellesz nekem. A szerelem minden pillanat összessége a semmiben. Hallgatás és távolság. Minden elmúlik. Semmi se múlik el. És még az se, amiről Milosz azt állítja: *Who serves best doesn't always understand.* Eléggé távol állunk egymástól, s ráadásul szerelemnek hívjuk ezt, és még egyszer elismerem: Már eléggé. Még nem. Ezeket neked írom, aki már abbahagynád, ám én kettőnk számára mindig új kezdetet eszelek ki. És mint a szerelemben kimondom a bőrödet. Tudom: Precíznek kell lenni. Bizalomból. Mindenre gondolni kell. Az önzésnél mindig többre. Mit is mondjak: Hiányollak ebben a versben. Hiányollak ebben a szobában, hiánylom a hangodat. Hangodat hiánylom.

És libabőrös leszek. Vers csak a szerelemből
születhet. A szépség vákuum. A vákuum
teljes. A teljesség görcsös és szabad.
Aki leginkább megérdemli, nem érti meg mindig.
Ez most a messzi távolba helyez, és segít.
Minden érződik. Minden elnyugszik. Minden létezik.

Felismerés

Látom, mi történt. A költészet szörnnyé tett. Alvás közben
rémületet keltek, s a nyugvókat rettentem. Az éj kellős
közepén felébredtek. Mert gyengéd vagyok, mert az alvókat
rettentik másik énem víziói. A nevek, melyeket emlékezetből

tagoltan kiejtek. S egyre hangosabban, érthetőbben érzem:
Ez az én másik létem, magamon túl
léptem. Egyre erősebben érzem. Ez az én
második halálom. Kispárnák érnek hozzám, arcomat

simogatják, a nyelv szempillái engem nyomkodnak,
a történelem fogói, a kovácsok e felhevített acélja.
És minden hang felriaszt, mindennap bejárom ugyanazt
az utat, ahol a nyelv patkói nyomot hagynak.

A költészet ösvényt formált belőlem. Álmomban
azon járok, árnyékomat követve. Életem
egybeesik a hónapok életével, melyekre várom.
Költőként élni: ez magába foglal minden lelkiállapotot.

A beszéd gyötrem és ajándék. Győzelem és vereség.
Egyetlen s felesleg.

Hasonmás

Mikor vetjük le maszkjainkat,
és ismerjük el tökéletességünket?
A korlátoltságokkal, melyek előre el vannak
készítve. Meg vannak határozva és nevezve.
Mikor fogunk lemondani annak tagadásáról,
amik valójában vagyunk.
Mikor lépünk magunk elé?
Mert te létezel, azért, mert szeretsz,
az én szeretetem kétszeres.
És mert te létezel, mert fáj neked,
az én fájdalmam kétszeres.
Azért, mert reménykedsz, megkettőződik
a reményem. Mert hiszel,
a hit kettős erővel rendelkezik.
S érzek téged és magamat is érzem,
ám mikor leszünk egyek,
mikor lépünk magunk elé,
mikor forr össze kettőnk könnye?
Hasonmásom, csak nyelvi látomás lennél,
azért összeillesztve, hogy a szavak
jelentését megtanuljam?
És még ha csak árny lennél,
érezlek téged. Életem
kettős. Veled és nélküled
teljes és üres. Életem
kettős. Lehet, hogy csak
nyelvi látomás vagy, de én
faggatlak téged: Mikor lépünk magunk
elé, mikor leszünk egyek,
mikor gyógyítjuk meg a világot.
Mikor tanítasz meg engem, mikor tanítalak
meg téged, hogy megtanuljunk
összhangban élni.
Mikor tanulunk meg létezni,
a tökéletesség súlyával,
melyet a születés árnyaként hordozunk.
Harmadik névként, mely nagyobb nálunk.

Ez a világ

Azok a bárkákon vagdossák a kékség kérgét és emelik fel
a hálókat, pókhálókat, ahol élek. Hangjuk a szellővel
érkezik, száraz, röpké, fel se ismerem
a szavakat. Előlem tér ki csak. Ez a világ az övék.

Kettesben integetve üdvözljük őket, kettőnk zsákmánya is.
(Ez a hal a hálóban hogy is kerülhetett bele?
Véletlenül, napról napra kitartó, egy jelre?)

Fekszünk és nézelődünk, minden más világ ámitás lenne.
Semmi se egyszerűbb a citrom gyümölcsénél, a húsos
leveleknél, árnyaknál, akik a sárgából szőnek szőnyeget,
első érett bimbókat az újbóli tavasz hajtásaiban.

És azok a bárkákon hisznek nekik. Minden más világ
illúzió számukra. Nem hágták át a parancsokat:
Be van számítva a hódolat, a totem s a tabu is.
Az elmúlás, a hangod, mosolyod, a bús gyógyfüvek,

a báméskodás átszellemültsége. Valamely nyár illata,
valamely tél és tavaszé, örült változásoké,
melyek örömmel adják italul az ámitás nedvét – látod! A méheket
a sarjadó hajtásokon! A titokzatos jeleket, mézzel teltek.

PRIMOŽ ČUČNIK (1971, Ljubljana) filozófiából és kulturális szociológiából
diplomázott a ljubljana-i Bölcsészettudományi Karon. A *Literatura* folyóirat felelős
szerkesztője. Önálló szabad művészként él. Saját kiadója van.

Verseskötetei: *Két tél* (Dve zimi, 1999), *Ritmus a kézben* (Ritem v rokah, 2002),
Óda a manhattani sugárúton (Oda na manhatnski aveniji, 2003), *Akkordok* (Akordi,
2004), *Új ablakok* (Nova okna, 2005).

Cortázar olvasása után

Magad mellé feküdtél, oda, ahova már
a becsempészett léptek is mindig belépnek,
amikor az éjjel lélegzetet vett. Első ízben.
Valaki az ágy másik oldalát melengette
és várt, miközben a nap és a hold
széjjelosztotta a fájdalmat, mint a magvakat.
Nehéz a dolgok elől elmenekülni,
melyeket számodra a nők jegyeztek le.
Egy közülük majd mindig a közeledben lesz,
és rád vár, felismerhetetlen alakként
az éjjeledben, vagy már késő lesz számára a felismerés.
Amikor az éjjel majd másodsorra fog lélegzetet venni,
a sötétség csókjait magvaidra
helyezi, és hagyni fogja,
hogy szárba szökkenjen egy harmadik életbe.

Néha lehangy engem

A nő, akit megszólítok, nem
mindig az a nő, akivel találkozom.
Néha lehangy engem, és aztán idegenül
hangzanak a szavak, és idegenként szólok
hozzád, de nem akarom, hogy így szeress.

A nő, akit megszólítok,
a hókupacokban reménykedik néha,
hogy megmaradnak, és mint fény a sötétben
szétzúzzák a higgadt távolságokat.

És néha szeretném tágasabbá tenni
szűk teremtet, és más dolgokkal is
betölteni azt, átfesteni a falakat,

kinyitni, majd becsukni az ajtót, huzatot csinálni.
Kirázni a régi szőnyegeket,
a szárnyatlan lepkéket, az ének nélküli madarakat,
visszajuttatni az életbe, a színes tükrökbe.
Aztán leülni a pamlagra,
kávét inni, a lerakódott dolgok közt kutakodni,
újabb lepkéket szabaddá tenni,
hogy a friss szellő taktusára
száradnának meg a szempillák, amiket
néha a hatalmas megvalósulatlan eszmékbe
mártunk bele, az el nem mosolyodott mosolyba s emlékekbe.

A nő, akit megszólítok,
nem mindig az a nő, akivel találkozom,
néha helyes irányba fordul,
és akkor tudod, hogy itt marad.

Csendélet

Amikor a hegedű bezárult a koporsóba,
puha anyaggal betakarva,
az akvarellpapíron
két szín talált egymásra,
és átömlöttek egy másfajta vágyba.

A nyár kinyújtózott a turistákkal
telt partok felett,
akik a lábaikat álmosan vonszolták.
A nap fényétől megvakulva a csendes, üveges
égboltra kirajzolódott nyílást követem.

Hogy átlépjem a határt,
a hangok színbe való átömlésére
lenne szükségem, egyre kevesebb árnyra
s a föld átcsempészett nyelvére.

LUCIJA STUPICA (1971, Šmarja pri Jelšah) a ljubljanaei Építészeti Egyetemen végzett. Önálló szabad művészként él.

Verseskötetei: *Homlok a napon* (Čelo na soncu, 2000), *Szélkergetés* (Vetrolov,

Triglav alatti ország

Triglav alatti ország!
Šalamunt csókkal taszítottam le a trónjáról.
Triglav alatti ország!
A horvát király nevét viselem, és ellopom
kispolgári szélmentes öblödet.
Triglav alatti ország!
Érseked szeretkezési szőnyegemen
sível,
miközben én pokoli beleinek pöcegödkrét
hittel tömöm tele.
Triglav alatti ország!
Kiskoromtól fogva arra tanítanak, hogy a költő csóró,
nem uraság.
Triglav alatti ország!
Szintetikus drogot szeretnék morális másnaposság nélkül.
Triglav alatti ország!
Utódaid húsát falom, nemükre való tekintet
nélkül.
Triglav alatti ország!
Nem bírom elviselni iskolád, mert nem az én mértékem szerint való.
Triglav alatti ország!
A bevásárlóközpontok belépőjegy nélküli embereknek
szánt mozitermek.
Triglav alatti ország!
A nemzeti érdekeket küldötteid halotti csontjából
kívánod felépíteni?
Triglav alatti ország!
Tojásaim bajuszos terroristák a fehér Ljubljana felett,
a naphoz fohászknak.
Triglav alatti ország!
Szorgalmad és stabilitásod tengeri betegségbe
kényszerít engem.
Triglav alatti ország!

Ha szerelemből embert ölsz, még inkább magadra maradsz,
sokkal később vagy csak halott.

Triglav alatti ország!

Emeld trónra a poligámiát, hogy anyáid fekete
magvakat fogadhassanak magukba.

Triglav alatti ország!

Kicsinységed a szélességben áll, nem a hosszúságban.

Triglav alatti ország!

A nap nem luxus, sokkal inkább egy veszélyes állapot.

Triglav alatti ország!

Szubvencióid betömik a torkokat, és megtömik
a gyomrokat.

Triglav alatti ország!

Angyal vagyok, aki nem retteg a semmi érzésétől.

Triglav alatti ország!

A könyvtárak könnyeid holt ágú folyói.

Triglav alatti ország!

Konzerválj lipicai lovakat az elkövetkező
osztrák–magyar monarchiáig.

Triglav alatti ország!

Autodidakta vagyok, aki elutasította a szocialista
realizmust.

Triglav alatti ország!

Hormonjaim a digitális pornográfia építésén dolgoznak.

Triglav alatti ország!

A te kóbor fiad vagyok, aki a nevedet se tudja.

Triglav alatti ország!

Én vagyok te és te vagy én.

Dal a mulatozónak

megvágta-e már magad valaha, miközben a paradicsomkonzervet
bontottad?

hugyoztál-e már valaha a széllel szembe?
átérezted-e már valaha az értelmetlenséget, ám utána még mindig
kitartottál mellette?

szartál-e már valaha az erdőben, szarvasbőgés
közben?

hallottál-e már valaha őrültséget, és levetted a szemüveged?
vadásztál-e már valaha a város közepén patkányokra
fekete lyukakban?

ittál-e már valaha grajski vöröset?
megízlelted-e már valaha a semmi mélységét az őrültség
satujába fogva?

maszturbáltál-e már magadra maradva?
szereztél-e már be szilveszterre kék
tablettákat?

jártál-e már valaha Dzsolsznál vendégségben, és maguk alá
temettek a könyvek?

sütöttél-e már valaha macskával bécsi szeletet?
gondoltál-e már valaha a disznókra, az állami apparátusra,
akik felhangolják harmonikád?

másztál-e már vályog viskóból kifele, és
megcsókoltad-e a blokkokat?

hiányoltad-e már valaha az anyádat?
dugtál-e már valaha anélkül, hogy szerettél volna?
hazudtál-e már valaha, nehogy sérelmet okozzál, és aztán
gyilkoltál?

gyújtottál-e már meg valaha pattogatott kukoricát?
olvastál-e már valamit Thomas Bernhardtól?
simogattad-e már valaha szőke hajú festő testét, és csókokat
suttogtál-e a fülébe?
arc nélkül szeretkeztél-e már valaha?

Magam

tekintet nélküli ablak
a négy fal ölelésében
mezítelen képekkel beszennyezve
az alvás álmodozása képtelen a testbe való behatolásra
a hallgatás a test hisztérikus ordítását kívánja

Tetők

néha, amikor szavakat keresel,
legjobb a meszelésre hagyatkoznod,
és csak a fehérség mélységére fülelned

Pléhdoboz

valahol ott kinn
bőrünk alá hatolt a mámor
csókokkal ittuk ki
megsejtettem a végtelent
pléhnyelved folytonos
érintésekor

[cím nélkül]

ha Ljubljánában mindig napos lenne az idő,
a Földön én lennék a legnagyobb költő.
Mivel pedig nincsen nap, el kellene költöznom,
de ehhez semmi kedvem, túlságosan lusta vagyok
egy ilyesféle hőstetthez,
maradok Ljubljánában, maradok a legnagyobb
akadékoskodó itt a környéken.

[cím nélkül]

a balkonon
ittunk
Lady a szobakutya
feldöntötte az asztalt
az asztalon egy Bukowski hevert
és pár felborult pohár

a jó író nem szégyelli könyveit
ha folyadékkal itatják át

Impresszió

agónia eufória
halál nincsen már
csak a pokoli gyötrelem
totális anarchia
csak az érzés az egyedüli utópia
patak zuhatag
habzó hullámok perzselők
alakok árnyék közé rejtve
vérrel leöntve
vörös lámpa
már minden hiába
fuccs

Portré

csepeg
írógépemre
de nem potyog
baszódjanak meg a reklámok
a versek anonimok akarnak maradni
úgy mint én
és ha sírok is ez azért van
mert vékony vagyok
metaforáktól mentesen
valahogy úgy
kb. 70 kiló
és egy méter 90 magas

TOMISLAV VREČAR (1976, Postojna) költő és szabadúszó.

Verseskötetei: *A punk még nem vacak* (Pank še ni hin, 1997), *Az önök fia minden reggel macskákat hajkurászik a környéken* (Vaš sin vsako jutro preganja mačke po soveski, 1998), *Amikor minden megvalósulhatna, dugába dől* (Ko se mi vse ponuja, se meni skuja, 2003), *Rúgjon meg engem a kotlóstyúk* (Naj me koklja brčne, 2004).

A magány, analitikusan

Kettétör a magány. Az egyedüllét mindkét tagomat
a maga helyén hagyja. A kövek közé
harsány homokakadályok tolnak. Itt nincs sok hely
a hibás léptekre. Itt semmiféle
lábnyom sincs előtted. Kora reggel óta
mezítelen vagy. Mindennap újra meg újra ki kell számolnod,
mennyi süppedést bír még el a talpad.
Ez nem valami bonyolult, mert a vidék tele van
előrelátható veszélyekkel. Ismétlődnek, mint a nappalok,
melyek nevüket veszítették. Oldalt
magas gyertyák állnak, melyek már nem lángolnak. A viasz
a feledés miatt kemény. Senki se próbál szikrát csiholni
az öngyújtóból. Mily dermedtek a gyermeki karok.
A kislányok szőke copfokat fonnak maguknak, és bátyjukat arra
kérlik, hogy durván ragadják meg azokat, és vonszolják őket messzire.
Messzire jársz és távol. Valamikor majd oly messzire jutsz,
hogy ismét világosan látod saját két tagod, egyiket a másik
mellett heverni. Középen hang van.
A hang hörgő, s a rángások során pár szó préselődik ki belőle.
A szó könnyörgő. Legtöbbször saját visszhangját esdi ki.
De már ez is elsimítja a kövek hátát, hogy felismertek lehessenek.
Gömbölyűvé válnak. Meleget csempész elő a homok a föld alól.
Talán valaki valaha csak eljön. Ám ne várj a kézre,
amely a másik karod lehetne. Azt a kart várd,
amelyik a másik karját keresi. Soha senki se talál
meg végleg senkit. A különböző, a széttört, a különbözőképpen
szétszedett tagok egymásra találhatnak.
Aztán összecsukódnak,
mint az ollók nyisszantása. Mindegyik a saját kiköszörült
magányába.

Zavaros nyári éjjelben a csend

Ragyogó a hold. Kutyaugatás hallható. A lelkek náthásak, jóllehet nyár közepe van.

Az éj sietve nyugovóra tér és teljesen meztelen, mint a nő, aki ajtót nyit, és sápadtan zavaros testével az ágy felé lép.

Valahol most vonatot hallok, amint magát vonszolja, feltehetőleg a Vičen át, mint egy korcsolyázó, bőrbbe burkolva.

A zuhanások nem is hallhatók.

Egy széken ülök, érzem, ahogy lélegzem, a sarokban a pókok kiterítették a hálójukat, mint vasárnapi asztalra a fehér abroszt. A poharakat nem itták ki, szárad a bor.

Nem tudom, melyik irányba kellene fordulnom.
Nem tudom, hogy elérem-e magam.
Ilyen az éj, erőszakos megoldásokon nem gondolkodom,
ki van kapcsolva a telefonom.
Megszállott lenni, nézni, elviselni az időt, odaadóan
és függőségben, így halad testemben a vér.

Persze hallok a lépteket, melyek közelednek.
Hajnalodik, a város ébredszik, reggel a piacon friss
megoldásokat árulnak majd.

Megszoktam
s csak hallgatok.

Elbeszélés

Bárcsak elszuttoghatnék neked egy történetet. A füledbe.
A nyakad alatt kezdeném el. És lassan haladnék felfele.
Félretolnám a hajad, és csendben maradnék hosszan.
Hogy nagyobb legyen a feszültség. Aztán nekilátnék a lényeknek.
Gyengéden nyaldosnám azt, és simán folyna a történet.
Ujjaink szétgabalyodnának, és megfélekedznénk a felesleges ruhadarabokról.
Egyenletes ritmusban. Lassú, görbe vonalakban.
Bárcsak egy hosszú történetet mondhatnék el neked.
Hosszabbat, mint amit lehetséges lenne egyetlen éjjel felírni egy testre.
Amiből mindig maradna valami.
Aztán a másik oldaladra fordulnál,
és tenyereddel utolsó meggyötört mondataimon keresztül mennél,
és akarattal ledőlnének, amikor ajkaid egy
másik történetből eljönnének.
Bárcsak elmondanád ezt a történetet. A fülembé.

JURE JAKOB (1977, Celje) filozófiából és összehasonlító irodalomtudományból diplomázott a ljubljanoi Bölcsészettudományi Karon. Jelenleg összehasonlító irodalomtudományból folytat kisdoktori képzést.

Verseskötete: *Három állomás* (Tri postaje, 2003).

